

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ DU LỊCH TỈNH SƠN LA GIAI ĐOẠN 2020 - 2025

● **NGUYỄN MINH NGUYỆT**

Học viện Báo chí và Tuyên truyền

Email: minhnguyet.ktct@gmail.com

DOI: 10.62831/nckh.2026.141.v1

TÓM TẮT:

Bài viết sử dụng các phương pháp tổng hợp, phân tích tài liệu, khảo sát thực địa,... để tập trung nghiên cứu thực trạng kinh tế du lịch tỉnh Sơn La trong giai đoạn 2020 - 2025 theo các tiêu chí về doanh thu du lịch, khách du lịch, cơ sở vật chất phục vụ du lịch, sản phẩm du lịch, lao động phục vụ du lịch,... Kết quả nghiên cứu cho thấy, kinh tế du lịch Sơn La tăng trưởng nhanh và đạt được nhiều thành tựu nổi bật nhưng vẫn tồn tại một số hạn chế. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất các giải pháp nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế du lịch tỉnh Sơn La trong thời gian tới.

Từ khóa: du lịch, kinh tế du lịch, tỉnh Sơn La.

1. Đặt vấn đề

Kinh tế du lịch chiếm vị trí quan trọng trong chiến lược phát triển của mỗi quốc gia. Đây được xem là một ngành dịch vụ đặc thù, cung cấp đa dạng các sản phẩm và trải nghiệm du lịch cho du khách, góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, chuyển dịch cơ cấu ngành, tạo việc làm và nâng cao thu nhập cho người dân cũng như ngân sách địa phương. Kinh tế du lịch thường được phân tích dựa các tiêu chí như: doanh thu du lịch, khách du lịch, cơ sở vật chất phục vụ du lịch, nguồn nhân lực du lịch và sản phẩm du lịch.

Sơn La là tỉnh miền núi thuộc vùng Tây Bắc Việt Nam, có diện tích trên 14.109 km² với tài nguyên du lịch tự nhiên đa dạng và tài nguyên du lịch văn hóa đặc sắc, thuận lợi để phát triển kinh tế du lịch. Trong giai đoạn 2020 - 2025, kinh tế du lịch Sơn La đạt được nhiều thành tựu đáng kể, năm 2025 tỉnh đã đón tới 5,3 triệu lượt khách, đạt tổng doanh thu du lịch

6.300 tỷ đồng vào năm 2025 [6]. Tuy nhiên, hoạt động du lịch của tỉnh vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế, chưa tương xứng với tiềm năng sẵn có. Do vậy, việc phân tích rõ thực trạng kinh tế du lịch Sơn La giai đoạn 2020 - 2025 và đề xuất một số giải pháp thúc đẩy kinh tế du lịch địa phương trong giai đoạn tới là vấn đề cấp thiết của tỉnh.

2. Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

** Đối tượng nghiên cứu: là thực trạng kinh tế du lịch của tỉnh Sơn La giai đoạn 2020 - 2025*

** Phương pháp nghiên cứu: bài viết sử dụng một số phương pháp sau:*

- Phương pháp thu thập dữ liệu thứ cấp: Các báo cáo, tài liệu, thông tin liên quan đến vấn đề kinh tế du lịch Sơn La được thu thập từ UBND tỉnh Sơn La, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Sơn La, Cục Thống kê Sơn La,...

- Phương pháp phân tích tổng hợp: Các số liệu, dữ liệu thứ cấp được phân loại, hệ thống và phân tích

theo những nội dung nghiên cứu, làm cơ sở để đánh giá thực trạng kinh tế du lịch của tỉnh.

- *Phương pháp khảo sát thực địa*: Việc khảo sát được tiến hành theo các tuyến, điểm trong tháng 11/2025 tại các điểm du lịch nổi tiếng của Sơn La nhằm thu thập các thông tin về chi phí, các sản phẩm du lịch,... trong hoạt động của khách du lịch.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Thực trạng kinh tế du lịch tỉnh Sơn La giai đoạn 2020 - 2025

* *Doanh thu du lịch*: Doanh thu du lịch Sơn La có xu hướng tăng nhanh và tăng liên tục trong giai đoạn 2020 - 2025 (Hình 1). Tính chung toàn giai đoạn, doanh thu du lịch năm 2025 tăng gấp 5,25 lần so với năm 2020, trung bình tăng 850 tỷ đồng/năm, nâng tỷ lệ đóng góp của ngành du lịch vào GRDP của tỉnh Sơn La từ 2,14% năm 2020 lên 7,6% năm 2025. Tuy nhiên, tốc độ tăng doanh thu du lịch không đều do ảnh hưởng của dịch Covid-19. Giai đoạn 2020 - 2021, doanh thu du lịch chỉ tăng nhẹ lên 1,25 lần, tức tăng 300 tỷ đồng/năm, bước sang giai đoạn 2021 - 2025, doanh thu bắt đầu phục hồi và tăng trưởng bứt phá rõ rệt, đặc biệt năm 2025 doanh thu gấp 4,2 lần năm 2021, tăng trung bình 960 tỷ đồng/năm.

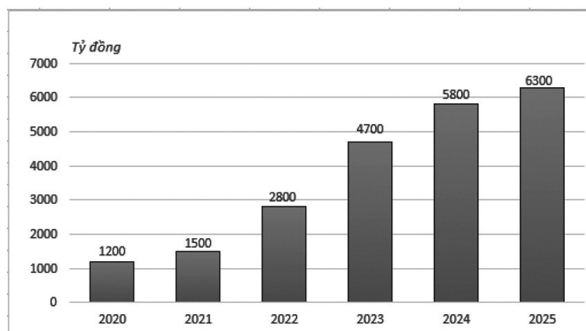
* *Khách du lịch*: Tổng lượng khách du lịch của tỉnh có xu hướng tăng mạnh lên 3,5 lần giai đoạn 2020 - 2025, trong đó lượng khách nội địa là chủ yếu (Hình 2). Sau thời kỳ ảnh hưởng bởi đại dịch Covid-19 lượng khách du lịch dao động từ 1,5-1,8 triệu người, lượng khách du lịch trong giai đoạn 2021 - 2025 tăng nhanh chóng từ 1,8 triệu lượt khách lên 5,3 triệu lượt khách, tức tăng lên 2,9 lần, trung bình tăng 700 nghìn lượt khách/năm. Điều

đáng chú ý là số lượt khách quốc tế có xu hướng tăng lên sau dịch Covid (tập trung nhiều ở các khu du lịch Mộc Châu), nhưng vẫn còn chiếm tỷ lệ nhỏ so với tiềm năng du lịch của tỉnh.

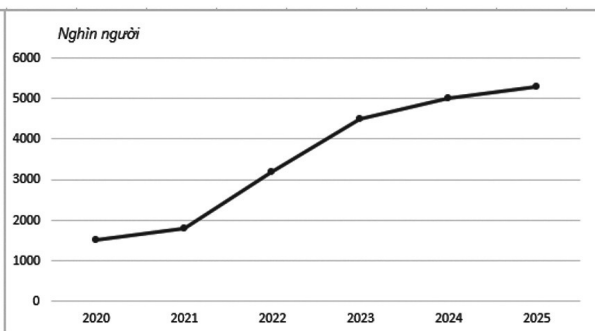
* *Cơ sở vật chất phục vụ du lịch*: giai đoạn 2020 - 2025 cũng ghi nhận sự biến động lớn về cơ sở lưu trú. Giai đoạn 2020-2022, số lượng các cơ sở lưu trú giảm từ 741 cơ sở xuống còn 540 cơ sở, tức giảm 27,1% (số phòng cũng giảm xuống 5.167 phòng) do nhiều cơ sở lưu trú phải đóng cửa và chuyển hình thức hoạt động vì dịch Covid. Sang giai đoạn 2022-2025, các cơ sở lưu trú tại tỉnh Sơn La có sự tăng trưởng khá nhanh, từ 540 cơ sở lên 644 cơ sở, tức tăng 19%.

Hiện toàn tỉnh có 29 khách sạn, resort đã được xếp hạng từ 1-5 sao, nhiều cơ sở lưu trú được thiết kế độc đáo, hiện đại, tăng trải nghiệm của khách du lịch (như Tổ hợp nghỉ dưỡng, vui chơi, giải trí tại Khu du lịch Mộc Châu Island, Khu du lịch rừng thông bản Áng, resort Thảo Nguyên, Mường Thanh luxury Mộc Châu,...). Bên cạnh đó, các cơ sở vui chơi giải trí, dịch vụ ăn uống,... cũng được đầu tư một cách đồng bộ, bài bản, đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách. Tuy nhiên, đa phần là các cơ sở lưu trú, dịch vụ ăn uống nhỏ, lẻ, nhiều nơi chưa đáp ứng được tiêu chuẩn, gây ác cảm cho du khách.

* *Lao động du lịch*: Giai đoạn 2020 - 2025 là giai đoạn có sự biến động mạnh mẽ về nguồn nhân lực du lịch. Giai đoạn 2020 - 2022, do ảnh hưởng của dịch bệnh, số lượng lao động trong ngành du lịch có sự sụt giảm từ khoảng 6.000 lao động trực tiếp năm 2020 xuống còn 5.100 lao động trực tiếp vào năm 2022, giảm 450 người/năm. Từ năm 2022 - 2025, số lượng lao động trực tiếp có xu hướng tăng nhẹ, đạt khoảng

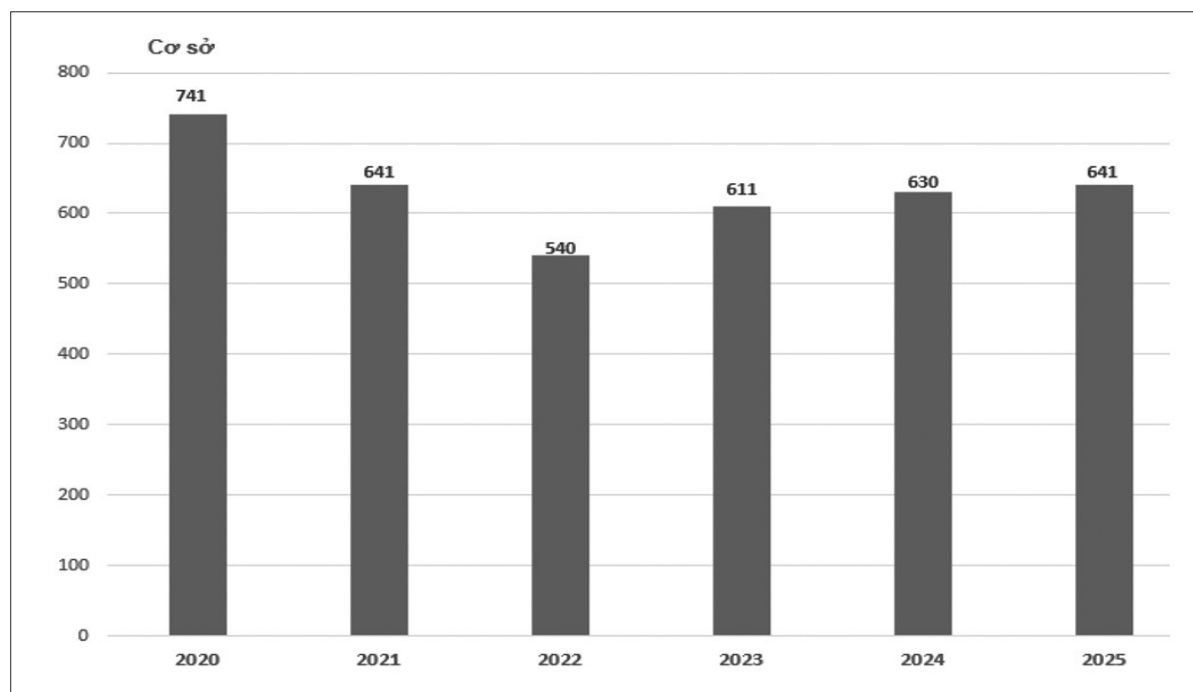
Hình 1: Doanh thu du lịch tỉnh Sơn La giai đoạn 2020-2025

Hình 2: Tổng lượt khách du lịch tỉnh Sơn La giai đoạn 2020-2025

Nguồn: Tác giả tự tổng hợp từ Niên giám Thống kê tỉnh Sơn La năm 2024 và website Sonla.gov.vn [2,6]

Hình 3: Các cơ sở lưu trú tại tỉnh Sơn La giai đoạn 2020 - 2025

Nguồn: Tác giả tự tổng hợp từ Niên giám Thống kê tỉnh Sơn La năm 2024 và website Sonla.gov.vn [2,6]

7000 người năm 2025, tức tăng khoảng 475 người/năm. Về chất lượng, tỷ lệ lao động ngành du lịch được đào tạo có xu hướng tăng rõ rệt những năm gần đây. Trong năm 2025, tỉnh đã tổ chức hơn 73 lớp đào tạo, tập huấn kỹ năng như hướng dẫn viên, lễ tân, phục vụ lưu trú, nghiệp vụ nhà hàng, thuyết minh văn hóa - lịch sử, kỹ năng truyền thông và ứng xử du lịch cộng đồng; bồi dưỡng kiến thức về văn hóa bản địa, bảo vệ môi trường và du lịch bền vững... cho gần 2.700 lao động du lịch. Tuy nhiên, số lao động được đào tạo tập trung chủ yếu ở Khu du lịch Mộc Châu, tình trạng lao động làm việc theo mùa vụ, bán thời gian, chưa có được đào tạo vẫn còn chiếm số lượng lớn.

* *Sản phẩm du lịch*: Với lợi thế đa dạng các tài nguyên du lịch (Sơn La có lợi thế về địa hình, khí hậu, sinh vật cùng với 7 di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, 96 di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh độc đáo) nên sản phẩm du lịch của tỉnh cũng rất đa dạng và nổi bật. Các sản phẩm du lịch chính bao gồm: du lịch sinh thái nông nghiệp; du lịch văn hóa lịch sử;

du lịch cộng đồng; du lịch nghỉ dưỡng, giải trí và sức khỏe; du lịch ẩm thực,... Nổi bật nhất là khu du lịch quốc gia Mộc Châu với đa dạng các hoạt động du lịch (trải nghiệm văn hóa Thái, Mông tại các bản làng, tham quan di tích lịch sử, du lịch lòng hồ thủy điện và khám phá thiên nhiên (đồi chè, thác nước), tham quan vườn mận, vườn hồng). Tuy nhiên một số điểm du lịch khác còn khá đơn điệu, các sản phẩm du lịch chưa được thiết kế bài bản, chưa có sự kết nối chặt chẽ theo tuyến.

3.2. Một số giải pháp thúc đẩy kinh tế du lịch Sơn La

Từ kết quả phân tích thực trạng kinh tế du lịch tỉnh Sơn La giai đoạn 2020 - 2025, bài viết đề xuất một số giải pháp sau:

- *Xây dựng cơ chế, chính sách liên quan đến kinh tế du lịch*: Cần xây dựng và triển khai chiến lược phát triển du lịch theo một lộ trình rõ ràng, có tính khả thi và gắn với các chỉ tiêu định lượng cụ thể; Cần thành lập Ban điều phối chiến lược du lịch Sơn La với các đại diện sở, ban, ngành liên quan; Cần gắn chỉ tiêu

chiến lược với nguồn lực cụ thể; Cần chi tiết hóa các tiêu chí đánh giá để đo lường tính hiệu quả của chiến lược du lịch, các dự án du lịch,...

- *Đẩy mạnh thu hút vốn đầu tư và hoàn thiện kết cấu hạ tầng du lịch*: tỉnh cần sớm xây dựng cơ chế ưu đãi đặc thù về đất đai, tín dụng, thuế và thủ tục hành chính, tạo môi trường đầu tư thông thoáng cho các doanh nghiệp lớn trong và ngoài nước; Ưu tiên đầu tư nâng cấp đồng bộ các tuyến đường liên kết các điểm du lịch trọng yếu như xương sống khung long Tà Xùa, rừng thông Bản Áng, thác Dải Yếm, hang Dơi, đỉnh Pha Luông, Ngũ Động Bản Ôn, chùa Chiền Viện, Nhà tù Sơn La để tạo thành các tuyến du lịch hấp dẫn, đa dạng và có tính liên kết cao; Thiết lập hệ thống chứng nhận và đánh giá chất lượng dịch vụ homestay, nhà hàng, cơ sở lưu trú,...

- Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ du lịch: cần phối hợp với cơ sở đào tạo tổ chức các khóa đào tạo gắn với thực tiễn, từ các lớp ngắn hạn đến các khóa chuyên sâu cho nhân viên khách sạn, nhà hàng, quản lý; Tăng cường trang bị ngoại ngữ (Anh, Trung) và kỹ năng mềm cho lao động phục vụ du lịch. Ngoài ra, cần phát triển đội ngũ hướng dẫn viên về số lượng, chất lượng và phân bố một cách hợp lý giữa các khu vực trong tỉnh.

- *Đa dạng hóa các sản phẩm du lịch*: Đa dạng gắn với việc mở rộng và nâng cao chất lượng các loại hình du lịch tại các bản làng dân tộc Mông, Thái, gắn với hoạt động trải nghiệm đời sống văn hóa, ẩm thực và phong tục truyền thống; đẩy mạnh phát triển du lịch nông nghiệp - nông thôn, khai thác thế mạnh từ đồi chè, vườn mận, trang trại bò sữa, cho phép du khách trực tiếp tham gia sản xuất, chế biến và thưởng thức sản phẩm địa phương; xây dựng các điểm và tuyến du lịch mạo hiểm và khám phá thiên nhiên như trekking, thám hiểm hang động, thác nước... để thu hút đa dạng khách hàng.

- *Tăng cường chương trình xúc tiến và quảng bá du lịch*: Xây dựng chương trình xúc tiến, quảng bá du lịch bài bản, hiệu quả; Tập trung vào những sản phẩm du lịch có sức cạnh tranh cao; Xây dựng các trung tâm thông tin du lịch, sản xuất và phát hành các ấn phẩm du lịch, tờ rơi, phim ảnh... cần triển khai xây dựng chiến lược truyền thông, quảng bá hình ảnh du lịch trên các kênh truyền thông đa nền tảng như

Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, kết hợp với các sàn thương mại điện tử, ứng dụng đặt tour, đặt phòng trực tuyến (Traveloka, Booking, Agoda...).

- Gắn du lịch với bảo vệ môi trường: Hoàn thiện mô hình quản lý rác thải, chất thải tại các điểm du lịch trọng yếu, có biển chỉ dẫn cụ thể bằng các thứ tiếng; Tăng cường công tác giáo dục và nâng cao nhận thức về bảo vệ môi trường cho người dân địa phương, du khách và cán bộ, nhân viên phục vụ du lịch; Đẩy mạnh chương trình thu gom rác hữu cơ tại các homestay và nhà hàng; khuyến khích chế biến phân ủ tại trang trại nông nghiệp để phục vụ trồng trọt; Tăng cường giáo dục, truyền thông để nâng cao nhận thức và hành động của người dân.

4. Kết luận

Từ kết quả nghiên cứu thực trạng kinh tế du lịch tỉnh Sơn La giai đoạn 2020 - 2025 cho thấy: Với nhiều lợi thế về tài nguyên du lịch tự nhiên và nhân văn, tỉnh Sơn La có nhiều tiềm năng để phát triển kinh tế du lịch. Thực tế cho thấy, kinh tế du lịch của tỉnh trong những năm qua đạt được nhiều kết quả khả quan. Doanh thu du lịch và khách du lịch không ngừng tăng lên, các cơ sở lưu trú được cải thiện về số lượng và chất lượng; lao động du lịch không những tăng về số lượng mà còn được đào tạo nâng cao về chuyên môn, nghiệp vụ; sản phẩm du lịch ngày càng đa dạng, đặc sắc. Tuy nhiên, du lịch Sơn La vẫn còn một số vấn đề hạn chế như: chưa thu hút được đông đảo số du khách quốc tế, nhiều cơ sở lưu trú chưa đạt chuẩn; kết nối hạ tầng giao thông đến các khu, điểm du lịch chưa đồng bộ; Liên kết giữa các doanh nghiệp du lịch còn lỏng lẻo, chưa có các tour du lịch hấp dẫn, độc đáo; hoạt động quảng bá du lịch chưa hiệu quả; nhiều nơi chưa thực sự chú ý đến vấn đề xử lý rác thải, gây ô nhiễm môi trường.

Từ kết quả phân tích thực trạng du lịch, 5 giải pháp lớn đã được đề xuất (Xây dựng cơ chế, chính sách liên quan đến kinh tế du lịch; Đẩy mạnh thu hút vốn đầu tư và hoàn thiện kết cấu hạ tầng du lịch; Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ du lịch; Đa dạng hóa các sản phẩm du lịch; Tăng cường chương trình xúc tiến và quảng bá du lịch; Gắn du lịch với bảo vệ môi trường) nhằm mục tiêu đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh Sơn La trong giai đoạn tới ■

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN VÀ THAM KHẢO:

1. Việt Anh (2024). Dấu ấn du lịch Sơn La. Truy cập tại <https://baosonla.vn/du-lich/dau-an-du-lich-son-la-D0sTKtNHR.html>.
2. Cục Thống kê tỉnh Sơn La (2023). Niên giám thống kê năm 2023, Sơn La.
3. Trần Hạnh Nguyên (2020). Giải pháp phát triển du lịch bền vững Sơn La. Luận văn Thạc sĩ, Đại học Kinh tế Quốc dân, Hà Nội.
4. Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam (2005). Luật Du lịch số 44/2005/QH11, ngày 14/6/2005. NXB Đồng Nai
5. Tỉnh ủy Sơn La (2021). Kết luận số 94-KL/TU ngày 23/1/2021 về Phát triển du lịch đến năm 2025 và định hướng đến 2030, Sơn La.
6. Cổng Thông tin điện tử tỉnh Sơn La. Truy cập tại Sonla.gov.vn.

Ngày nhận bài: 5/3/2026

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 22/3/2026

Ngày chấp nhận đăng bài: 9/4/2026

**CURRENT SITUATION AND SOLUTIONS
FOR TOURISM ECONOMY DEVELOPMENT
IN SON LA PROVINCE DURING THE 2020 - 2025 PERIOD**

● NGUYEN MINH NGUYET

Academy of Journalism and Communication

Email: minhnguyet.ktct@gmail.com

ABSTRACT:

This study employs synthesis, document analysis, and field survey methods to examine the current state of the tourism economy in Son La province during the 2020 - 2025 period, using key indicators such as tourism revenue, tourist arrivals, infrastructure and facilities, tourism products, and the tourism workforce. The findings reveal that Son La's tourism economy has achieved notable growth over the period, although several constraints continue to hinder its development. On this basis, the study proposes a set of solutions aimed at promoting the sustainable development of the tourism economy in Son La province in the coming years.

Keywords: tourism, tourism economy, Son La province.